

Gemeenschappelijke Regeling

DE WADDENEILANDEN

JAARREKENING 2018

JAARREKENING 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Managementsamenvatting	5
3. Inhoudelijk verslag van de activiteiten in het jaar 2018	6
3.1 Programma 1: Leefbaarheid	6
3.2 Programma 2 Openbare Orde (Kust)Veiligheid en Water	9
3.3 Programma 3: Zelfvoorzienend in energie en zoveel mogelijk zelfvoorzienend in water	13
3.4 Projecten	15
3.5 Bedrijfsvoering	24
4. Bijdragen per eiland en voorstel resultaatbestemming	27
5. Jaarrekening	29
5.1. Balans per 31 december 2018 voor voorgestelde resultaatbestemming	29
5.2. Realisatie van de lasten per programma	30
5.3. Toelichting op de balans	33
5.4. Toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijke en begrote lasten over 2018	35
6. Controleverklaring 2018	36
7. Paragrafen	41
7.1. Paragraaf Treasury	42
7.2. Risicoparagraaf	43
Bijlage	44
Bijlage 1, kostenverdeelstaat 2018	46
Bijlage 2, Wet normering topinkomens 2018	47
Bezoldiging topfunctionarissen 2018	48

1. Inleiding

Bijgaand treft u aan de jaarrekening 2018 van de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden. Het Besluit Begroting en Verantwoording 2018 (BBV 2018) is leidend voor de jaarrekening 2018. Op grond van het BBV 2018 bestaat de financiële verantwoording ten minste uit:

- de balans;
- de toelichting op de balans;
- een overzicht van de baten en lasten per beleidsprogramma;
- de overige gegevens, waaronder het voorstel voor de resultaatverdeling en controleverklaring;
- de verantwoording over de verplichte paragrafen.

In de verplichte paragrafen die het BBV voorschrijft, zal alleen worden ingegaan op de zaken die relevant zijn voor de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden. Deze betreffen:

- de treasuryparagraaf;
- de risicoparagraaf.

In deze jaarrekening zijn als vergelijkende cijfers opgenomen de cijfers zoals die voortvloeien uit de begroting 2018.

2. Managementsamenvatting

De Jaarrekening 2018 geeft weer hoe we betreffend jaar in financiële termen ten opzichte van vastgestelde begroting hebben afgesloten. Uit de cijfers (paragraaf 5.2) blijkt dat de vastgestelde begroting is overschreden met een totaal bedrag van €. 91.432. Verdeeld over de vijf gemeenten betekent dit een nabetaling van:

	Begroting 2018 (na wijziging juni)	Realisatie 2018	Overschrijding
Bijdrage gemeente Texel	189.300	216.294	26.994
Bijdrage gemeente Vlieland	89.605	98.894	9.289
Bijdrage gemeente Terschelling	210.745	233.676	22.931
Bijdrage gemeente Ameland	210.745	233.676	22.931
Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	89.605	98.894	9.289
	790.000	881.432	91.432

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn:

- De begroting wordt opgesteld exclusief BTW. De BTW die in rekening wordt gebracht aan de GR kan door middel van “doorschuiving” door de deelnemende eilanden worden verrekend. In de jaarrekening worden de bedragen inclusief BTW verantwoord. Dit leidt jaarlijks tot een afwijking tussen de begrote en gerealiseerde bedragen, maar leidt per saldo voor de deelnemende gemeenten niet tot hogere lasten omdat zij de doorschuif-BTW met de Belastingdienst kunnen verrekenen.
- In de begroting is geen rekening gehouden met de BTW op salariskosten. Dit was in 2018 het geval bij de functies/ inzet van:

- Secretaris/adviseur
- Informatiemanager
- Secretariaatsmedewerkster
- Twee beleidsmedewerkers
- Aanjager Werelderfgoed

Deze BTW kan per gemeente worden teruggevorderd vanuit het BTW-Compensatiefonds. Het totaal aan te compenseren BTW over het jaar 2018 betrof een bedrag van in totaal € 135.684.

- Er waren eenmalig lasten voor een bedrag van €. 34.294 in verband met de afwikkeling van het afvloeiingstraject van de voormalig Secretaris/directeur.
- Er waren hogere kosten voor de raadstweedaagse dan begroot. Begroot was € 5.000, de daadwerkelijke uitgave was € 14.860.

De afwijkingen worden in paragraaf 5.4 verder uitgewerkt.

3. Inhoudelijk verslag van de activiteiten in het jaar 2018

Op 1 juni 2017 heeft een werksessie plaatsgevonden met directieraadleden en beleidsmedewerkers ten behoeve van het opstellen van het Meerjarig Programmaplan 2018 -2021 voor het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat dé belangrijkste opgave voor de samenwerking het onderwerp **Leefbaarheid** is voor de komende jaren. Andere pijlers voor de samenwerking blijven uiteraard **Openbare Orde (Kust)Veiligheid en Water** en de ambitie van de Waddeneilanden om **Zelfvoorzienend** te worden in **energie en zoveel mogelijk zelfvoorzienend in water**. Dit nieuwe programmaplan is aan de hand van deze 3 uitgangspunten opgesteld.

Uitgangspunten van het programmaplan zijn:

- de resultaten centraal stellen in plaats van de structuur;
- focussen op een beperkt aantal maar **realistische** doelstellingen;
- het plan moet leidend zijn in het werk van de GR De Waddeneilanden en achteraf moet hierover goede verantwoording zijn af te leggen.

Onderstaand zullen de belangrijkste ontwikkelingen in het jaar 2018 nader worden toegelicht aan de hand van het Programmaplan.

3.1 Programma 1: Leefbaarheid

Leefbaarheid is in 2017 als nieuw programma benoemd in de Waddensamenwerking omdat toen werd geconstateerd dat alle Waddeneilanden te maken hebben met de gevolgen van demografische ontwikkelingen, waardoor de leefbaarheid onder druk komt te staan.

Binnen het programma Leefbaarheid worden verschillende beleidsterreinen op een meer integrale manier bekeken, omdat ze vaak met elkaar samenhangen. Deze samenhang verbindt niet alleen de onderwerpen met elkaar, maar ook de eilanden onderling in hun wens de leefbaarheid op de eilanden te behouden en waar mogelijk te vergroten. Er is daarbij ruimte voor maatwerk per eiland omdat niet elk eiland dezelfde prioritering kent in onderwerpen die op dit moment de meeste aandacht vragen.

Het project Leefbaarheid is eind februari 2018 van start gegaan met de aanstelling van Hanneke Op den Buysch als projectcoördinator. Op basis van een DVO is er per week 6 uur beschikbaar voor het project, die doorgaans op donderdag vanuit het Waddenkantoor worden ingevuld.

Discussienota Leefbaarheid

Doel voor 2018 was te komen tot een overkoepelde, integrale visie met aandacht voor de relaties tussen de verschillende onderdelen rond Leefbaarheid, waarin niet alleen de eilanden zich kunnen vinden maar die ook gebruikt kan worden in contacten met het Rijk en de provincies om ons verhaal kracht bij te zetten en te onderbouwen.

Basis voor de nota vormden de gesprekken die de projectcoördinator in de periode maart-mei op alle eilanden heeft gevoerd met het beleidsteam, met als doel in kaart te brengen

welke knelpunten de eilanden ervaren, en vervolgens te onderzoeken wat de samenhang is tussen de eilanden en met andere onderwerpen.

Dit 'rondje eilanden' heeft, samen met een theoretische analyse, geresulteerd in de Discussienota Leefbaarheid. De discussienota geeft inzicht in waar we over praten als we het hebben over leefbaarheid, welke thema's voor elk eiland urgent zijn, hoe de thema's zich tot elkaar verhouden, welke rol en/of mogelijkheden gemeenten hebben en of, en waarin de eilanden samen kunnen optrekken (samenwerking/lobby).

Eind 2018 is de discussienota besproken in de diverse gremia binnen het Samenwerkingsverband, t.w. de Directieraad, het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur. In november zijn de raden bij dit proces betrokken tijdens de Raadstweedaagse op Vlieland met een presentatie en het bespreken van de discussienota aan zogenaamde thematafels. De inbreng uit alle gremia, wordt meegenomen in het vervolg van het project in 2019.

Overige activiteiten binnen leefbaarheid

Vanaf het moment dat het project leefbaarheid van start is gegaan, werd er vanuit diverse kanten een beroep op ons gedaan, bijvoorbeeld in het meedenken en meepraten over leefbaarheid in diverse overlegstructuren, zowel binnen als buiten het Samenwerkingsverband. Zo is er meegewerkt aan de publicatie 'Fluchskrift Wonen en werken voor jongvolwassenen op de Waddeneilanden' van het Fries Sociaal Planbureau, is er een presentatie gegeven voor het team Leefbaarheid van de provincie Fryslân en is er input geleverd voor zowel de discussiepaper leefbaarheid van de Gebiedsagenda 2050 als voor de Beleidsbrief Leefberens van de provincie Fryslân.

Intern is het thema Leefbaarheid op verschillende momenten onder de aandacht gebracht van medewerkers en bestuurders binnen het samenwerkingsverband. Zo waren er presentaties in DR, DB en AB en was er voor alle medewerkers een presentatie tijdens de Waddendag, waarbij ook de film 'Een kijkje in het leven van eilanders' werd vertoond. Meer over deze film is elders in deze jaarrekening te vinden.

Fries Bestuurlijk Overleg Krimp (FBOK)

Namens de gezamenlijke Waddeneilanden is wethouder Erik Gerbrands de vertegenwoordiger in het Fries Bestuurlijk Overleg Krimp. Dit is een informeel overleg waar kennis en ervaring wordt uitgewisseld tussen bestuurders en de gedeputeerde over krimpgerelateerde onderwerpen. Het FBOK komt gemiddeld 4 keer per jaar bijeen. Elke Friese krimp- of anticipeerregio heeft één vertegenwoordiger in dit overleg. Een belangrijk onderwerp in 2018 was het leveren van input voor de beleidsbrief Leefberens van de provincie Friesland.

Onderwijs

Er heeft een gezamenlijk overleg Onderwijs met bestuurders en ambtenaren plaatsgevonden. Na dat overleg is een overzicht gemaakt van de situatie van het onderwijs op de Waddeneilanden. Vlieland heeft met name aandacht voor de kwaliteit van het

onderwijs, Schiermonnikoog is bezig met een integraal kind centrum en Texel heeft problematiek rond de bekostiging van het voortgezet onderwijs. Op alle eilanden is de huisvesting van het onderwijzend personeel een aandachtspunt, dit ligt op het vlak van volkshuisvesting. Oftewel, we hebben gezamenlijk aandacht voor het behoud van het primair en voortgezet onderwijs, maar spelen er verschillende problemen.

Zorg

Met de werkgroep zorg hebben we een drietal onderwerpen in drie werksessie onder leiding van adviesbureau HHM aan de orde gehad: Gebiedsteams, beschermd wonen en jeugdzorg. Daaruit is een verslag met aanbevelingen gemaakt, dit krijgt een vervolg in 2019.

Daarnaast is door het verdwijnen van het Ronald McDonald huis, aandacht voor de problematiek van logeervervoorziening bij het MCL.

Tenslotte kwam aan het eind van 2018 de problematiek acute psychiatrische hulpverlening aan de orde in verband met veranderende wetgeving. Hiermee gaat in 2019 een werkgroep aan de slag.

3.2 Programma 2 Openbare Orde (Kust)Veiligheid en Water

Algemeen.

Het PHO Openbare Orde, (Kust-)Veiligheid en Water heeft in 2018 driemaal vergaderd. In 2018 heeft de heer A. de Hoop, burgemeester van Ameland afscheid genomen en is opgevolgd door de heer G. van Klaveren, interim/burgemeester van Ameland

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

- In 2018 is kort teruggeblikt op de Driedaagse Oliebestrijding september 2017 op Schiermonnikoog. Belangrijkste leerpunt is de communicatie en inzet vrijwilligers.
- De burgemeesters hebben een uitleg gekregen over de Kustwacht. In het gesprek met de heer Pas bleek wel dat de grootste steeds terugkerende zorg bij de burgemeesters ligt in het containervervoer langs de eilanden. De eerder door de Waddeneilanden geuite wens om transponders op containers, is niet te verwezenlijken omdat hier internationaal geen aandacht voor is. Ook is er zorg om de grote windmolenprojecten De zee wordt intensiever dan ooit gebruikt en dat levert mogelijk problemen voor de scheepvaart op bij incidenten zoals recent bij het MSC Zoë.

Openbare orde en veiligheid

- Politiersterkte. In 2018 is er door de burgemeesters diverse malen gesproken over de kwantitatieve en kwalitatieve bezetting van de politie eenheden op de eilanden. Het verdwijnen van 'eilander agenten baart zorgen. Eind januari 2019 wordt hier met de korpsleiding Fryslân over gesproken
- Wadloopverordening. De provincie bereidt een nieuwe Wadloopverordening voor en de Waddeneilanden hebben gebruik gemaakt van de inspraakmogelijkheden.
- In 2018 is het raamwerk voor de afzonderlijke Integrale Veiligheidsplannen opgesteld.
- Deze zullen vervolgens door de afzonderlijke gemeenteraden moeten worden vastgesteld.
- Zeehondenakkoord.
- Onderwerpen die verder aan de orde zijn geweest zijn: Vervoer verwarde personen naar de wal, drones en illegaal vuurwerk

Waterveiligheid

Vanuit de strategische agenda van het Veiligheidsberaad (voorzitters Veiligheidsregio's) is in juni 2017 het prioritaire project Water en Evacuatie afgerond. Dit project heeft een structurele aanpak (handreikingen) ontwikkelt waarmee veiligheidsregio's, in samenwerking met waterpartners in hun regio, adequaat met risico- en crisisbeheersing (3^e laag meerlaags veiligheid) bij overstromingen aan de slag kunnen.

In Fryslân is onder regie van de Veiligheidsregio een multidisciplinaire werkgroep doende om de landelijke structurele aanpak regionaal te 'vertalen'. De scope van deze werkgroep is breder dan overstroming en grootschalige evacuatie en richt zich ook op wateroverlast vanuit de boezem en na extreme neerslag. Er is gewerkt aan een zogenoemde impactanalyse. Deze impactanalyse moet inzicht geven in toegankelijkheid, mobiliteit, zelfredzaamheid, leefbaarheid en herstel van een bepaald gebied bij (dreigende) overstroming.

Op basis van deze Impactanalyse is er een Handelingsperspectief vastgesteld (Generiek, Harlingen en Waddeneilanden) en wordt thans gewerkt aan de uitwerking van het Handelingsperspectief op tactisch en operationeel niveau.

Klimaatbestendig

Vanuit het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) 2016-2020 werken alle Friese gemeenten, Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân aan het onderwerp ruimtelijke adaptatie als regionale uitwerking van het Deltaprogramma en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). In 2018 is het gezamenlijk het project “Klimaatstresstest Fryslân” uitgevoerd. Hierbij wordt gekeken naar de risico's van klimaatverandering voor de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en overstroming. De resultaten van deze klimaatstresstest zullen in het proces van de Omgevingsvisie worden ingebracht. Op 28 november 2018 heeft hierover het bestuurlijk evenement “Oer de Grinzen” plaatsgevonden.

Zelfvoorzienendheid

Door Provincie en de Waddeneilanden wordt gewerkt aan zelfvoorzienendheid op het gebied van energie en water (Bouwsteen Water voor de Omgevingsvisie Provincie Fryslân en het Visiedocument Duurzame Waddeneilanden). Met betrekking tot zelfvoorzienendheid voor water is nog een slag te maken. Het gaat hierbij om de beschikbaarheid van voldoende zoet water, voorbereiding van drinkwater, maar ook voor andere functies als landbouw en natuur. Vitens is daarbij uiteraard een belangrijke speler.

Pilot VKZ

Alle drie sporen (Veiligheid, Klimaatbestendig en Zelfvoorzienend) hebben te maken met het thema klimaatverandering, maar kennen tot op heden een eigen proces en (sectorale) benadering. Om deze drie sporen te integreren in een proces is op Terschelling gestart met een **pilot** als basis voor een aanpak voor de hele Waddenregio en wellicht vaste wal van Fryslân

Deltaprogramma

Het Deltaprogramma 2019 is opgesteld onder bijzondere omstandigheden. Van alle drie de deltaplannen (Waterveiligheid, Zoetwater en Ruimtelijke adaptatie) is in 2018 de noodzaak in de praktijk geïllustreerd. In januari ontregelde een aantal forse stormen ons land, waarbij voor het eerst alle vijf de stormvloedkeringen tegelijkertijd werden gesloten. In het voorjaar kregen grote delen van Nederland te maken met piekbuien, met op meerdere plaatsen wateroverlast tot gevolg. En de zomer kende zowel een ongebruikelijk lange droogteperiode, als twee officiële hittegolven. We hebben aan den lijve ondervonden dat de extremen van het weer in onze laaggelegen delta grote effecten kunnen hebben.

Drie ontwikkelingen zijn noemenswaardig:

- de gevolgen van de droogte en de lessen die we kunnen trekken voor de zoetwatervoorziening;
- een eerste verkenning naar de mogelijke consequenties van versnelde zeespiegelstijging;
- de voorbereidingen voor de zesjaarlijkse herijking van het Deltaprogramma

Vasthouden van water

Naast het terugdringen van het watertekort is het vasthouden van water een belangrijke maatregel voor de toenemende droogte die meerdere doelen kan dienen, zoals natuur, landbouw, drinkwatervoorziening en watervoorziening voor natuur en landbouw. Daarnaast extra aandacht voor verzilting en de grondwater(voorraad) bij het formuleren van maatregelen voor het Deltaplan Zoetwater.

Verkenning naar de mogelijke versnelde zeespiegelstijging

Deltares heeft een verkenning naar mogelijke consequenties van de versnelde zeespiegelstijging gedaan. De potentiële impact van de zeespiegelstijging is erg groot. Bij de herijking van het Deltaprogramma zal rekening gehouden moeten worden met de mogelijke consequenties van een versnelde zeespiegelstijging.

Zesjaarlijkse herijking

Het doel van de zesjaarlijkse herijking is het zorgvuldig checken of er ontwikkelingen zijn die het nodig maken om de deltabeslissingen en strategieën aan te passen en, voor zover van toepassing, voorstellen te doen voor aanpassingen.

Deltacongres

Het Nationaal Deltacongres 2018 vond plaats op donderdag 1 november in de IJsselhallen in Zwolle. Belangrijk thema van het congres was het tijdig aanpassen van Nederland aan klimaatverandering. Hoe bereiden we ons met het Deltaprogramma voor op een toekomst waarin een forse storm zoals begin 2018, de piekbuien in het voorjaar en de droogte in de zomer vaker voor kunnen komen? Hoe spelen we adaptief in op nieuwe ontwikkelingen en blijven we tegelijkertijd voortvarend verder werken aan de opgaven voor waterveiligheid, waterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie? Wat doen we in de nabije en verre toekomst met signalen van een mogelijk versnelde zeespiegelstijging? Het congres is door diverse bestuurders bijgewoond.

Suppletieprogramma 2018

De eilanden hebben ingestemd met het suppletieprogramma voor 2018 en de daarin opgenomen suppleties.

Overzicht locaties suppletieprogramma 2016-2019 n.a.v. actualisatie 1-1-2018

Kustvak	Locatie	Uitvoerings- periode	Begin raai	Eind raai	Methode	Hoeveel- heid *1000 m ³	Opmerking
Ameland	Midden & Oost	2018-2020	1300	2300	vooroever	4.000	De uitvoeringsperiode is een jaar vervroegd. De raalen zijn bepaald. Het oostelijk deel (raai 1700-2300) wordt uitgevoerd in 2018-2020. Het westelijk deel (raai 1300-1700) wordt uitgevoerd in 2019-2020.
	West	2018-2019	120	420	strand	2.400	Ongewijzigd
	Amelander Zeegat	2018	n.v.t.	n.v.t.	buiten-delta	5.000	Uitvoering in 2018
Terschelling	Noord	2019-2020	540	820	vooroever	1.500	Nieuw
Vlieland	Oost	2017-2018	4663	5059	strand	1.020*	Ongewijzigd
			5395	5400			
	Havenstrand	2017-2018	5440	5480	strand	0.020	Ongewijzigd
	Midden	2019-2020	4307	4609	vooroever	1.600	Nieuw

* 20.000 m3 in depot ten behoeve van versterking zandige kering Vlieland

3.3 Programma 3: Zelfvoorzienend in energie en zoveel mogelijk zelfvoorzienend in water

Eén van de thema's waarbij de vijf Waddeneilanden samenwerken is duurzame energie. Naast kennisuitwisseling wordt er met name door de vier Friese eilanden samen opgetrokken om projecten te realiseren.

In 2018 heeft de projectgroep Duurzame Wadden vijf keer vergaderd. Ook heeft er een studiereis duurzaamheid plaatsgevonden op 4 en 5 oktober naar Noord-Holland. Aan deze reis namen de collega's van de eilander energie coöperaties, ambtenaren duurzaamheid van de provincies en eilandgemeenten en het Wetterskip deel. De reis ging onder andere langs: Agriport Middenmeer, Blokwhere Volendam, De Ceuveld in Amsterdam en Stad van de Zon in Heerhugowaard.

Convenant Zero Emissie Mobiliteit

In het DB van 27 september 2018 is besloten om vanuit de Waddeneilanden het Convenant Zero Emissie Mobiliteit te ondertekenen in 2019. Doel van het ondertekenen van het convenant is om een stap richting zero emissie rijden op de eilanden te zetten.

Belangrijkste punten:

- Ondersteunen de ambitie om in 2025 zero emissie te rijden met (bestel)auto's, en ondertekenen landelijke GDZES (Green Deal Zero Emissie (Stads)logistiek).
- Zetten in 2018-2019 concrete stappen om tot zero emissie vervoer over te gaan.

Dark Sky Werelderfgoed Waddengebied

Een aantal jaar geleden hebben we samen met verschillende partijen een intentieverklaring getekend: Dark Sky Werelderfgoed Waddengebied. In 2018 zijn de 44 ondertekenaars van het convenant bezocht door een projectbureau en is een quick scan gemaakt van maatregelen om de lichtuitstoot te verminderen. Op basis hiervan zijn per gemeente maatregelen afgesproken of al uitgevoerd om de lichtuitstoot terug te dringen. Kijk op <https://www.waddenzee.nl/themas/dark-sky/> voor een overzicht van de maatregelen die zijn toegezegd.

2nd Smart Islands Forum 14 september Athene

Op 14 september 2018 zijn Rosanne Verbree en Kirsten Kramer (gemeente Terschelling) aanwezig geweest op het 2nd Smart Islands Forum in Athene, Griekenland. Een bijeenkomst met 22 vertegenwoordigers van 13 Europese landen. Al sinds jaren proberen de Europese eilanden hun krachten te bundelen om eilanden te positioneren als de plek voor duurzame ontwikkelingen en hier aandacht (en middelen) voor te vragen bij de Europese Unie.

Subsidie duurzame Wadden

In 2017 hebben de Friese Waddeneilanden een subsidie van de Provincie Fryslân uit het gebiedsbudget ontvangen ter hoogte van €200.000. De eilanden hebben daar zelf gezamenlijk nog eens €200.000 aan toegevoegd. In 2017 is een start gemaakt met het realiseren van projecten en tegelijk ook om de energiecoöperaties van de eilanden beter aangesloten te krijgen, in 2018 is dit gecontinueerd.

Overzicht projecten 2018:

In 2018 zijn o.a. de volgende projecten uitgevoerd:

- Project Energie voor MKB op de 4 Friese Waddeneilanden
- Stimuleren Zero Emissie Vervoer op de Waddeneilanden
- Duurzaamheidsbeurs op Vlieland
- Duurzame ondernemerskringen Vlieland en Ameland
- Uitvoeringsprogramma Terschelling opgesteld en vastgesteld
- Onderzoek Communicatie Duurzaamheid de Waddeneilanden
- CO2 monitoring
- Test zonnepanelen monumentale bebouwing op Ameland
- Bijdrage documentaire Duurzame eilanden (op te leveren half 2019)
- Verduurzaming gemeentehuis Terschelling

Provinciaal overleg

Vanuit de provincie Friesland lopen meerdere initiatieven. Zo is de provincie gelijk aan de Energieregio Friesland. In het kader van het Klimaatakkoord moet de uitwerking in de regio's plaatsvinden. Hiervoor zijn energieregio's benoemd. Die energieregio's moeten voor hun regio een Regionale Energie Strategie opstellen. Van de Friese Energieregio waren in 2018 vier bestuurlijke overleggen (namens de Friese Waddeneilanden zit burgemeester van Gent daarin) en zes ambtelijke. Daarnaast vond 1 keer per kwartaal het ambtelijk Klimaat Overleg Friesland plaats en zijn er enkele bijeenkomsten van het Warmteplatform Noord Nederland

geweest. Dit laatste is de voorloper voor de op te stellen warmtevisie per wijk per gemeente voor 1 januari 2022.

Vereniging Circulair Fryslân

In 2018 zijn de Friese Waddeneilanden lid geworden van de Vereniging Circulair Fryslân. Vanuit de Vereniging Circulair Friesland wordt een actief netwerk rondom Circulaire Economie (CE) ontwikkeld en aan de leden aangeboden, met verdergaande CE kennis, concrete projecten en maandelijks inspirerende bijeenkomsten. Zie: www.circulairfriesland.frl

3.4 Projecten

Cluster Fysieke leefomgeving

Gebiedsagenda Wadden 2050

In 2019 eindigt de planperiode van de Structuurvisie Waddenzee (voorheen PKB). Daarom zijn Rijk en regio met elkaar aan de slag om gezamenlijk de ambities naar de toekomst te formuleren voor natuur, havens, economie, duurzame energie, visserij, werkgelegenheid, bereikbaarheid en meer. En om deze ambities te vertalen naar beleidsvoornemens en maatregelen.

De Gebiedsagenda vormt input voor de ontwikkeling van de Nationale Omgevingsvisie en het overige instrumentarium van de Omgevingswet. De Gebiedsagenda biedt het gezamenlijk kader voor het toekomstig Waddenbeleid en een bouwsteen voor de nieuwe omgevingsvisies en uitvoeringsprogramma's. Met deze Gebiedsagenda gaan we richting geven aan de ontwikkelingen in het Waddengebied, met een doorkijk naar 2050. Daarvoor werken we aan een gezamenlijk wenkend perspectief voor 2050, strategieën en een uitvoeringsagenda voor de korte en middellange termijn.

De organisatiestructuur van de Gebiedsagenda Wadden is ingericht met een stuurgroep (heeft burgemeester Schokker zitting in), projectgroep (heeft Aletta Kalma zitting in) en een klankbordgroep. Onder leiding van de Stuurgroep Gebiedsagenda Wadden 2050 wordt gewerkt aan de Gebiedsagenda. Zo zijn op het gebied van Leefbaarheid, Bereikbaarheid, Economie, Havens, Natuur, Energie en Landschap discussiepapers opgesteld.

De projectgroep komt één keer in de drie weken bijeen. In 2018 is gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van de Gebiedsagenda. In maart 2018 is een brede bijeenkomst voor overheden en stakeholders georganiseerd om input te leveren.

Daarnaast vindt periodiek de vergadering van de Stuurgroep plaats. De gezamenlijke reactie op de inhoudelijke stukken die daarin besproken worden wordt voorbereid door het Samenwerkingsverband in overleg met de beleidsmedewerkers en bestuurders op de eilanden.

Begin 2019 worden provinciale regiobijeenkomsten georganiseerd, waar onze college- en raadsleden voor zijn uitgenodigd.

Planning is om in 2019 een instemmingsverklaring door alle betrokken partijen te laten ondertekenen.

Gezamenlijke visie Waddeneilanden

Het kernteam Invoering Omgevingswet heeft gewerkt aan een Nota richtingen gezamenlijke toekomstvisie Waddeneilanden. De bestuurders zijn zoekende naar de juiste vorm voor een dergelijke visie. De Waddeneilanden hebben hier verschillende beelden bij. In 2018 is nog geen akkoord verkregen van de colleges op de Nota richtingen, in 2019 wordt hier een vervolg aan gegeven.

Friese aanpak Omgevingsvisie

In 2018 zijn diverse bouwstenen opgeleverd voor de Omgevingsvisies. De resultaten van het Omgevingslab Fries platteland, Friese steden en dorpen, Friese energie strategie zijn verwerkt in het resultaat Integratielab. Dit gezamenlijke Integratielab is opgeleverd als eindresultaat van de eerste fase Friese aanpak Omgevingsvisie in de Stuurgroep Friese Aanpak. Aletta Kalma is namens de Waddeneilanden aanwezig in het kernteam en bij de

verschillende bijeenkomsten en brengt daar de specifieke situatie van de Waddeneilanden in.

Ondertussen wordt er nog gewerkt aan een bouwsteen Gezondheid en een bouwsteen Veiligheid voor de Omgevingsvisies. Hier is Aletta Kalma ook bij betrokken. In 2019 zal een traject worden opgezet voor een vervolg voor samenwerking.

Provinciale Omgevingsvisie Fryslân

De provincie Fryslân heeft in 2018 diverse bijeenkomsten voor ambtenaren en bestuurders georganiseerd in het traject om te komen tot een Omgevingsvisie.

In september is het koersdocument met bestuurders besproken, daarbij was wethouder Hoekstra van Vlieland namens de Waddeneilanden aanwezig. Op het Koersdocument hebben wij als Friese Waddeneilanden met een gezamenlijke brief gereageerd. Deze brief is opgesteld door het Samenwerkingsverband in overleg met de diverse beleidsmedewerkers van de eilanden.

In november hebben bestuurlijke overlegtafels plaatsgevonden over de onderwerpen Leefbaar, vitaal en bereikbaar, Biodiversiteit, Klimaatadaptatie en Energietransitie. Bij deze bestuurderstafels hebben wethouder Bruins Slot van Ameland en wethouder De Ruijter van Vlieland de Friese Waddeneilanden vertegenwoordigd. De annotaties voor deze overleggen zijn verzorgd door het Samenwerkingsverband in overleg met de beleidsmedewerkers van de eilanden. Deze inbreng krijgt een plek in het ontwerp Omgevingsvisie.

Om van ontwerpvisie naar uitvoering te komen volgt nog een aantal stappen. Planning:

- Februari 2019: vaststelling van de ontwerpvisie door Provinciale Staten. Hierna komt het ontwerp ter inzage voor de formele procedure van inspraak: iedereen kan een zienswijze indienen.
- Rond zomer 2019: de nieuwe Provinciale Staten stellen de definitieve Omgevingsvisie vast.

Invoering omgevingswet

In 2018 is het kernteam Invoering Omgevingswet periodiek bij elkaar gekomen. In dit overleg wordt besproken wat de stand van zaken is rond diverse projecten die te maken hebben met de Omgevingswet. Zoals de Gebiedsagenda Wadden, provinciale en gemeentelijke Omgevingsvisies. Er is gewerkt aan een Nota richtingen gezamenlijke toekomstvisie fysieke leefomgeving Waddeneilanden. (zie Gezamenlijke visie Waddeneilanden hierboven) Geïnterviewd is/wordt op welke onderdelen van de Omgevingswet de Waddeneilanden elkaar kunnen ondersteunen. Verder wordt er begin 2019 een incompany cursus Omgevingswet voor de medewerkers georganiseerd.

In december 2018 is een zienswijze ingediend namens het Samenwerkingsverband op het ontwerp Invoeringsbesluit Omgevingswet. Deze reactie is door het kernteam voorbereid en heeft het DB over besloten.

Natura 2000

Het Samenwerkingsverband vertegenwoordigt de Waddeneilanden in het handhavingsoverleg Natura 2000 Waddenzee en Noordzeekustzone. Dit overleg wordt 4x per jaar gehouden. Onderwerpen die in 2018 aan bod kwamen waren o.a.: Wadloopverordening, beheerautoriteit, gesloten gebieden/robbentochten, drones, zeehondenopvang, recreatief staandwant vissen, en andere/nieuwe versturende activiteiten waarop gehandhaafd moet worden.

Ook is in 2018 gewerkt aan een intentieverklaring versterking samenwerking toezicht handhaving Waddenzee waarin partijen de intentie uit spreken zich in te spannen voor de gezamenlijke handhaving van de natuur wetten en afspreken in 2019 te komen met een voorstel tot borging van die afspraken. Het DB heeft hier mee ingestemd. De officiële ondertekening vindt in 2019 plaats.

Documentaire *Een inkijkje in het leven van de Eilanders*

In 2018 is besloten tot het laten maken van een documentaire over leefbaarheid op de Waddeneilanden. Begin mei hebben we de documentaire *Een inkijkje in het leven van de Eilanders* ontvangen van Arnold van Bruggen van Prospektor. Met deze documentaire willen we in beeld brengen hoe het leven op de eilanden is en waar de bewoners in hun dagelijks leven tegenaan lopen. Dit om meer bewustwording en begrip van buitenaf te creëren. De provincie Fryslân heeft de documentaire financieel mede mogelijk gemaakt. De documentaire is in 2018 tijdens verschillende gelegenheden vertoond. We hebben hele positieve reacties ontvangen. Vindt de documentaire via de deze link:

<https://vimeo.com/269654352>

Cluster Economie

Programma Eilanden op Eigen Kracht (MO 6)

Eind 2016 hebben de drie Provinciale Staten van Fryslân, Groningen en Noord-Holland het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Vanuit het Investeringskader zijn zes majeure opgaven benoemd.

Onderdeel hiervan is Majeure Opgave 6: 'Eilanden op eigen kracht'.

Samengevat richten de meerjarige investeringen zich op de realisatie van het volgende:

- Realiseren van zelfvoorzienendheid op het gebied van energie en water;
- Vergroten duurzaamheid (mede in) toerisme;
- Benutten van het predicaat Werelderfgoed in promotionele zin;
- Beter vermarkten van het natuurlijk kapitaal van het Werelderfgoed, onder meer door het verbeteren van de toegankelijkheid van natuurgebieden.

Voor de majeure opgave 'Eilanden op eigen kracht' is voor de periode 2016-2026 in eerste instantie € 11 mln beschikbaar (7,5% van € 150 mln.)

Voor 2018 zijn de projecten Greengoods Texel, Slow Mill (golfenergie) Texel, Biovergisting Ameland en het Bezoekerscentrum Schiermonnikoog gehonoreerd door de Stuurgroep Waddenprovincies. Via de Tenderlijn is bijgedragen aan het testproject SeaCurrent (onderwatervlieger) op Texel.

Het Opgaveteam werkt voor 2019 aan een nieuwe projectenlijst, w.o. vervolg SeaCurrent getijde energie, van CNL naar Tonnenloods, Klimaatadaptief rioleringsstelsel, Living Lab Waterstof Ameland, Landschappelijke inpassing grootschalig zonnepark Texel, - Realisatie

‘Boswijk’: wonen-welzijn-zorg Vlieland, Waterstof op Texel, PV Fietspad Ameland, Biodivers Boeren op Schiermonnikoog, Doorontwikkeling Ameland, Entree, Uitvoeringsprogramma Havenfront Terschelling, De Waddeneilanden – De parels op de kroon van fietsend Nederland, Vliehouse.

Waddenkaart QuickScan

Het uitgebrachte rapport van Sweco biedt onvoldoende aanknopingspunten om gezamenlijk te starten met een waddenkaart. Alleen Terschelling denkt na over brede pilot. In Wadden verband zal de combinatie kaart en loyaliteitsprogramma nader worden bekeken op gezamenlijke haalbaarheid.

Werelderfgoed

Het versterken en vermarkten van het UNESCO Werelderfgoed verdient een samenhangende en elkaar versterkende aanpak van Den Helder tot aan de Dollard. Het investeringskader heeft voor de majeure opgave ‘Versterken en Vermarkten Werelderfgoed’ twee programmeerlijnen benoemd: 1. **Vermarkten** en 2. **Versterken**

Programma Vermarkten

De gezamenlijke marketingorganisaties hebben op verzoek van de provincies een integraal marketing programma voor de periode tot 2022 opgesteld voor de promotie van het Waddengebied. Doel hiervan is de destinatiemarketing van de Nederlandse Waddenregio op een effectieve wijze zowel inhoudelijk als organisatorisch aan te pakken. Het gaat hierbij om de eilanden, de Waddenzee en het kustgebied. Het Afsluitdijk Wadden Center en het nog te bouwen Werelderfgoed centrum in Lauwersoog spelen daarin een centrale rol.

Programma Versterken

Het Programma Versterken is gericht op het vergroten van de beleving van de kernkwaliteiten van het Waddengebied. Het gebied heeft veel te bieden, maar het aanbod is slecht ontsloten en bij velen nog onbekend. De exacte inhoud van het programma zal mede worden bepaald op basis van een bijeenkomst met de betrokken organisaties en ondernemers. Werken van onderop staat hierbij centraal. Er is besloten dat de Provincies afzender van het Programma Versterken zijn, maar wél vanuit de gedachte dat zij integraal aan het werk gaan met alle stakeholders.

Daarnaast willen de gezamenlijke partijen (Rijk, Provincie en gemeenten) wel graag dat er een coördinatiefunctie blijft om alles wat er in het Werelderfgoed Waddenzee gebied plaatsvindt op het gebied van toeristische versterking te coördineren en ook de siteholderstaken goed te borgen. Begin 2019 wordt hiervoor een voorstel uitgewerkt.

jaarupdate 2018 & vooruitblik 2019

In 2018 is er weer veel gebeurd rondom Waddenzee Werelderfgoed. We hebben een aantal mooie successen kunnen vieren zoals de goedkeuring van een drietal projecten: het Trilaterale Prowad-Link project, het meerjarig Marketingplan voor Waddenzee Werelderfgoed en de Waddenagenda 2.0. Via de lopende projecten zoals ‘Het Mooiste Natuurgebied’ en de Waddenagenda is er veel geïnvesteerd in het gebied en de vermarkting ervan. Een mooi resultaat was ook de 2e prijs die werd gewonnen op de internationale toerisme beurs in Berlijn. En natuurlijk hebben we allemaal genoten van de film “Wad, overleven op de grens van land en water”. In 2019 bestaat Waddenzee Werelderfgoed 10 jaar en zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang!

Toeristische fietspaden

Fietsen op de Waddeneilanden is uniek en is een belangrijke reden van bezoek. De fietspaden zijn een belangrijke schakel om de kernkwaliteiten van de eilanden zoals de cultuurhistorie, het landschap, de natuurlijke dynamiek en de rust, ruimte, duisternis en vergezichten van het Waddengebied te kunnen beleven. De waardering van de eilander fietspadennetwerken is hoog en dat willen we behouden. Uitgangspunt is dat er in de toekomst prettig kan blijven worden gefietst op alle Waddeneilanden. Dit is geen vanzelfsprekendheid meer.

De schelpenwinning is eindig. Aan de andere kant worden er nieuwe verhardingsmaterialen ontwikkeld die duurzamer en veiliger in gebruik zijn en een innovatief karakter hebben. De eilanden willen de gast vooral ook een veilig netwerk bieden. Daarom moet worden ingespeeld op de ontwikkelingen die leiden tot uiteenlopende fietsvarianten met verschillende snelheden en breedtes op het fietspad. Want, een groot deel van de huidige fietspaden is, gezien breedte en type verhardingsmateriaal, niet toegerust op de veranderingen van het gebruik.

De Waddeneilanden realiseren zich dat er nu keuzes moeten worden gemaakt om het zo hoog gewaardeerde fietspadennetwerk toekomstbestendig te krijgen en houden. Het vraagt visie waarbij niet meer aanbodgericht maar vraaggericht moet worden gedacht. Om dit te proces te ondersteunen is het project toekomst eilander fietspaden opgezet. In het kader van dit project is in 2018 gewerkt aan het opstellen van een Plan van aanpak die als basis kan dienen voor een verdere gezamenlijke aanpak. Wordt vervolgd in 2019.

Provinciaal toeristisch beleid Gastvrijheidseconomie

De provincie onderkent het belang van een vitale Friese gastvrijheidseconomie. Omdat het kan zorgen voor een prettige en gezonde woon- en leefomgeving, kan bijdragen aan het behoud van natuur- en cultuurerfgoed en in een veranderende economie toekomstbestendige banen biedt. In 2018 heeft de provincie een eerste aanzet gegeven tot nieuw beleid. Hier zijn diverse stakeholders, waaronder de gemeenten, bij betrokken. In 2019 wil Friesland haar positie bepalen hoe om te gaan met de Friese gastvrijheidseconomie in de periode 2018 - 2030: is de vrijetijdseconomie "leuk voor er bij", of zijn we in 2030 een toeristische topregio met een verdubbeling van het aantal (buitenlandse) gasten?

Monitoring/Benchmark/Doorlopend gastenonderzoek

Terschelling en Vlieland voeren reeds vanaf september 2015 een gastenonderzoek uit. Via dit onderzoek krijgen de eilanden inzicht in welk type gast er is geweest, wat deze heeft gedaan, hoe dit wordt gewaardeerd en wat er wordt gemist. Ameland en Schiermonnikoog zijn per januari 2017 gestart. Dit maakte het mogelijk om begin 2018 een benchmark tussen de Friese Waddeneilanden uit te voeren. Hier bleek onder andere uit dat: de grotere eilanden een langere verblijfsduur kennen, op Vlieland de gast het meest besteedt, Schiermonnikoog de meeste goede beoordelingen heeft en Ameland het grootste aandeel buitenlandse gasten kent.

Startup Duurzame Handelsmissie naar de Wadden

In het najaar van 2018 heeft het DB besloten om als een van de partners mee te doen in het project Handelsmissie Duurzame Startups. De Handelsmissie is bedoeld om jonge ondernemers te koppelen aan duurzaamheidsuitdagingen op de Waddeneilanden om kansen te creëren voor de eilanden, de ondernemers en de lokale jongeren. Van maandag 14 tot en met donderdag 17 mei 2018 gingen vijftien startups op uitnodiging van het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

en Lab Vlieland op handelsmissie naar de 5 Waddeneilanden. Na gesprekken met lokale eilandondernemers en -politici presenteerden de startups op 18 mei drie adviezen aan minister Carola Schouten. Voor het videomanifest van de handelsmissie, zie:

<https://www.youtube.com/watch?v=e9u4snKaduk&feature=youtu.be>

Meer informatie over het project is te vinden via: <https://labvlieland.nl/trademission>

Cluster Bereikbaarheid

Masterplan bagagevervoer Harlingen/Vlieland/Terschelling

Vanuit de IKW opgave Havens (MO 2) is in 2018 is verkend of we als eilandgemeenten ook iets met deze opgave kunnen/daar projecten voor kunnen indienen. Met name het project Masterplan bagagevervoer Harlingen/Vlieland/Terschelling, een samenwerking tussen de Gemeente Vlieland, Terschelling samen met gemeente Harlingen, provincie Fryslan en Doeksen. Dit project heeft in 2018 uiteindelijk via Streekwerk een vervolg gekregen dat in 2019 doorloopt. Vanuit de opgave Eilanden op Eigen Kracht wordt aansluiting en kansen gezocht.

Vitale Kust (projecten langs de Waddenkust van de eilanden)

Vanuit de IKW opgave Vitale Kust (MO4) is in 2018 verkend of we als eilandgemeenten ook iets met deze opgave kunnen/daar projecten voor kunnen indienen. Vanuit de opgave Eilanden op Eigen Kracht wordt aansluiting en kansen gezocht.

Waddenveren en BTW

Begin oktober is naar aanleiding van een motie in de Tweede Kamer een goed en constructief gesprek gevoerd met eilandbestuurders, over de stijging van de kosten van het vervoer met de Waddenveren. Op basis van dit gesprek is besloten om de bewoners van de Waddeneilanden via de gemeenten voor een bedrag van 1,5 miljoen euro tegemoet te komen. De eilanden ontvangen dit, op basis van het bestaande Waddenconvenant, waarbij is afgesproken dat de eilanden, het Rijk en de provincie bij nieuw beleid, wetten en regelgeving rekening houden met de bijzondere positie van de eilanden. Met de eenmalige tegemoetkoming blijven noodzakelijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen en scholen, voor de eilandbewoners goed bereikbaar voor de inwoners.

Gaswinning

In juni 2018 heeft het Samenwerkingsverband in een brief aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat het signaal afgeven dat de gaswinning in en rondom het Waddengebied niet moet worden opgevoerd maar juist afgebouwd. Dit, naar aanleiding van de herijking van

het kleine veldenbeleid en het afbouwpad rond het Groningenveld. In de brief wordt volgens ons verhuld gezegd dat de exploratie van kleine velden wordt opgeschroefd om in Groningen minder gas te winnen

Windenergie

Als eilandgemeenten hebben we als standpunt ingenomen tegen nearshore windparken op zee te zijn, maar wel voor offshore windparken op zee. Voor windmolens op de eilanden zelf is het standpunt dat we daar op dit moment nog niet direct behoefte aan hebben, maar dat dit in de toekomst kan veranderen in verband met de duurzaamheidsambitie van de eilanden.

Dit standpunt is door middel van verschillende brieven aan beleidsmakers kenbaar gemaakt.

Bestuurlijke Waddenzee zaken

Externe overleggen

In 2018 is bestuurlijk dan wel ambtelijk deelgenomen of hebben wij een bijdrage aan de voorbereiding geleverd van de volgende overleggen over het Waddengebied:

- Wadden Sea Board (WSB);
- Regiecollege Waddengebied (RCW);
- Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee (OBW);
- Beheerraad Waddengebied;
- Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW);
- Toeristisch Overleg Waddengebied (TOW);
- Samenwerking vereniging van Waddenzeegemeenten.

De meest in het oog springende onderwerpen die daarbij aan de orde kwamen waren:

Beheerautoriteit Waddengebied

In april 2018 is in opdracht van IenW en LNV een onafhankelijke verkenning gestart naar een Beheerautoriteit Waddengebied. De verkenning wordt uitgevoerd door bureau AT Osborne. Duidelijk is geworden dat er bij alle partijen een zorgpunt bestaat over de (natuur)kwaliteit van de Waddenzee. Uit de probleemanalyse blijkt dat beheerautoriteit de randvoorwaarden in cultuur en structuur (verantwoordelijkheid, zakelijkheid) moet scheppen om het beheer in de Waddenzee te optimaliseren en daarmee het huidig beheertekort te doen afnemen. De verkenning – in opdracht van de bewindslieden van IenW en LNV – is nagenoeg gereed. Op basis van de verkenning zullen de bewindslieden hun standpunt bepalen. Begin 2019 zal de Tweede Kamer met een brief worden geïnformeerd over de contouren van een beheerautoriteit Waddenzee. Voorafgaand aan de brief zullen IenW en LNV een ambtelijk en bestuurlijk afstemmingsproces met de regio / de Waddenprovincies organiseren om draagvlak te krijgen over de te contouren van een beheerautoriteit Waddenzee

Zeehondenakkoord

In februari 2018 ontvingen we het rapport van de Wetenschappelijke Commissie Zeehondenopvang in Nederland met hun advies over het opvangen van zeehonden. Eind augustus 2018 ontvingen we als eilandgemeenten de uitnodiging om mee te denken en deel te nemen aan de totstandkoming van een zeehondenakkoord van de voorzitter Tineke Schokker. Doel hiervan is om te komen tot een nieuwe en gedragen werkwijze voor de opvang van zeehonden. Burgemeester Bert Wassink heeft namens de eilanden dit gesprek gevoerd. Vanaf november 2018 hebben er zogenoemde 'zeehondentafels' plaatsgevonden, welke doorlopen in 2019. In deze tafels worden de verschillende onderdelen van het zeehondenakkoord uitgewerkt met de verschillende partijen. Als eilandgemeenten zitten we hier ook ambtelijk bij.

Wadloopverordening

De uitvoering van de Wadloopverordening is door de provincies Noord-Holland en Groningen gemandateerd aan de provincie Fryslân. De huidige Wadloopverordeningen die in de provincies Groningen, Noord-Holland en Fryslân gelden, zijn sterk verouderd en niet meer gelijklopend. Na overleg met de andere Waddenprovincies en consulatie van alle betrokken partijen is de verordening geactualiseerd en verbeterd.

De nieuwe Wadloopverordening moet nog aan Provinciale Staten van de 3 provincies worden voorgelegd. Namens de Waddeneilanden hebben wij aandacht gevraagd voor de verstoring van de natuur en het landschap, mede als gevolg van een cumulatie van recreatieve activiteiten. Om de eilander en gemeentelijke inbreng met name op het gebied te borgen zal de burgemeester van Schiermonnikoog zitting nemen in de Veiligheidsadviescommissie (VAC).

Samenwerkingsagenda Beheer Waddenzee

In 2014 hebben het Regiecollege Waddengebied (RCW) en de Beheerraad Waddenzee de 'Samenwerkingsagenda beheer Waddenzee' vastgesteld om te koersen op meer samenwerking in het beheer van de Waddenzee met als doel: 'werken als waren we één beheerder in 2018'. Het is een programma dat bestaat uit meerdere deelprogramma's en wordt aangestuurd vanuit de Beheerraad en het Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee (OBW). In beide gremia hebben we als eilandgemeenten een positie ondanks onze beperkte beheertaken. We vullen deze positie dan ook in middels een 'standing invitation'.

2018 was in principe het laatste jaar van de Samenwerkingsagenda, de meeste acties zijn eind 2018 opgeleverd. Ook is eind 2018 het plan van aanpak 'samen in beheer' ontvangen, met een overzicht van een aantal acties die wel worden voortgezet. Allen in afwachting van de uitkomsten van en besluitvorming over de verkenning naar 1 Beheerautoriteit.

Toegangbeperkend besluit Waddenzee

Het ministerie van LNV is bevoegd om jaarlijks de toegang tot ecologisch waardevolle en verstoringgevoelige gebieden in het Waddengebied te beperken. In 2017 was er sprake van een wijzigingsvoorstel voor het sluiten van de gebieden De Kuipersplaat, Engelsmanplaat en Engelsche hoek in 2018. Over het sluiten van de Engelschehoek waren echter veel zorgen vanuit de ondernemers van robbentochten. Het ministerie van LNV heeft gezien alle ontwikkelingen en tijd toen besloten het huidige proces rondom de wijzigingsvoorstellen te stoppen en in 2018 een nieuw proces te beginnen, betekende dat in 2018 het huidige Toegangbeperkend besluit van kracht blijft.

In 2018 heeft het ministerie van LNV toegezegd de leidraad Toegangbeperkend besluit Waddenzee te gaan herzien. Eind 2018 werd aangegeven dat alle partijen in 2019 hier meer over zullen horen. Er zijn hierover dus in 2018 geen ontwikkelingen te melden.

Actieplan Vaarrecreatie Waddenzee 2014-2018

Het Actieplan Vaarrecreatie Waddenzee 2014-2018 is een vervolg op het Convenant Vaarrecreatie (2007). 10 tot 15 jaar geleden leken vaarrecreatie, overheid en natuurorganisaties tegenover elkaar te staan; vaarrecreatie zou te verstoringend zijn voor de natuur. Het aantal ligplaatsen mocht daarom niet meer groeien. Breed verzet resulteerde toen tot het Convenant Vaarrecreatie. Uitbreiding van de jachthavens op de eilanden moest mogelijk blijven.

2018 was het laatste jaar van het Actieplan Vaarrecreatie. Geconstateerd werd dat partijen elkaar goed kunnen vinden, dat uitbreiding van ligplaatsen niet meer aan de orde is, en dat door de Erecode men in het algemeen goed op de hoogte is van passend gedrag op het wad. Van een aantal zaken is het belangrijk dat ze ook na 2018 worden geborgd. In het najaar is er gewerkt om afspraken te maken van wat waar na 2018 belegd wordt of afloopt. Het Toeristisch Overleg Wadden (TOW) wordt het platform waar onderwerpen op het gebied van vaarrecreatie aan de orde blijven komen.

Afgelopen jaren betaalden we samen met de Vereniging van Waddenzeegemeenten de kosten voor de inhuur van een communicatieadviseur voor het Actieplan Vaarrecreatie. Ook deze afspraken lopen eind 2018 af. Ter afsluiting zal een magazine worden uitgebracht met een terugblik, benoeming van de successen en een vooruitblik op thema's voor de toekomst van het Actieplan Vaarrecreatie.

Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW)

Het programma Rijke Waddenzee kent een veelheid aan projecten waardoor nader invulling gegeven kan worden aan gewenste natuur en economische ontwikkelingen in de Waddenzee. Vanuit het secretariaat worden de ontwikkelingen gevolgd. Eind 2018 is door de opdrachtgevers van PRW besloten het programma met 4 jaar voort te zetten. In het najaar van 2018 heeft PRW in overleg met de betrokken organisaties gewerkt aan een uitvoeringsprogramma 2019-2022. Deze wordt begin 2019 verspreid.

Projecten waar PRW zich in 2018 mee bezig heeft gehouden in relatie tot de eilanden zijn o.a.: Dark Sky Waddenzee Werelderfgoed, Actieplan Plastic vrije Waddenzee, Hackathon Bereikbaarheid.

Wadlab Hackaton Bereikbaarheid 11-13 april 2018

Van 11 tot 13 april is een groep van 40 vrijdenkers bijeengekomen voor de Wadlab Hackaton op Terschelling in de Tonnenloods op uitnodiging van Rijkswaterstaat in samenwerking met PRW. Als Waddeneilanden zijn we actief in deze organisatie betrokken geweest om te zorgen dat ook voldoende eilanders aanwezig waren om mee te denken en te doen. Namens het samenwerkingsverband waren Rosanne Verbree, Luc van Tiggelen en Wim van Schoonhoven aanwezig. Voor een impressie van de dagen en de uitkomsten kun je kijken op:

<https://indd.adobe.com/view/98821a2a-32c7-4eac-ab16-a4825afc9d0c>

Trilaterale Regeringsconferentie Waddenzee 17-18 mei in Leeuwarden

Op 17-18 mei vond in de Harmonie in Leeuwarden de 13de Trilaterale regeringsconferentie over de Waddenzee plaats. Dit is de regeringsconferentie van Nederland, Duitsland en Denemarken over de samenwerking rondom de Waddenzee. De Verklaring van Leeuwarden werd ondertekent, welke de afspraken bevat waar de 3 landen de aankomende jaren aan gaan werken. De inhoud van deze verklaring is via consultatie in ons DB voorbij gekomen en in het RCW en de WSB. Tijdens de conferentie zelf waren verschillende eilandbestuurders en ambtenaren aanwezig.

3.5 Bedrijfsvoering

IGI /BGT/BAG

Net zoals de andere basisregistraties, is de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) wettelijk geregeld. Op 1 januari 2016 is de wet in werking getreden voor bronhouders en de Landelijke Voorziening (LV BGT). De digitale kaart is lopende 2016 opgebouwd en is vanaf medio 2018 in beheer genomen door de gemeente Leeuwarden.

Als onderligger daarvoor hebben wij luchtfoto's laten verzorgen die ook voor andere processen worden gebruikt. (b.v. BAG, WOZ e.d.)

Aanvankelijk was de bedoeling om binnen het BGT project ook de ontwikkeling voor de wijzigen van de Wet Informatievoorziening Ondergrondse Netten (WION) mee te nemen, maar lukte niet.

Wel is gekeken naar een nieuwe Beheer Openbare Ruimte (BOR)-module die daarin zou kunnen voorzien. Hierdoor zou ook in gezamenlijkheid aan deze nieuwe Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Netten (WIBON) kunnen worden voldaan.

Gezamenlijke inkoop

Lopende het jaar 2018 zijn er ontwikkelingen geweest om mee te kunnen doen voor de landelijke aanbesteding voor de vaste verbindingen (GT-Vast) welke door VNG-Realisatie is geïnitieerd.

Door de gezamenlijkheid van de 5 eilanden en ook met andere gemeente is het gelukt hiervoor een besparing per eiland te realiseren en is de aanbesteding gegund aan Vodafone/Ziggo. De implementatie hiervan zal enige tijd in beslag nemen, omdat het hier ook de vaste verbindingen betreft die de Friese eilanden met Leeuwarden hebben.

Naast de GT-Vast aanbesteding is ook nog de implementatie van GT-Mobiel van toepassing bij eveneens de provider Vodafone/Ziggo.

Veel besparing is te verwachten bij de gemeente Texel omdat zij geen gebruik hebben gemaakt van de abonnementen van OT2010.

Medio 2018 is een werkgroep opgestart voor het actualiseren van nieuw aanbestedingsbeleid voor het Samenwerkingsverband en alle 5 de eilanden. De concepten zijn door de DR vastgesteld, het nieuwe beleid zal ter besluitvorming lokaal moeten worden aangeboden.

Medio 2018 bestond ook de behoefte het vergadersysteem van iBabs te gaan gebruiken. Een paar eilanden hadden daarmee goede ervaringen opgebouwd (met name voor de raadsleden). Dat heeft doen besluiten dat nu alle medewerkers gebruik kunnen maken van dit systeem en bevordert zo het papierloos vergaderen, omdat iBabs voor alle soort devices beschikbaar is. De secretariaten van elk eiland zullen dit verder lokaal oppakken en uitrollen.

Ook bestond de behoefte om de VC-ruimten eens kritisch te bekijken. De systemen kunnen beter en efficiënter ingezet worden. Per eiland wordt een advies gemaakt op basis van een eerder geschreven notitie.

Naast de collegiale adviezen voor inkoop, specifiek op een eiland, is einde van het jaar een aanbesteding uitgeschreven voor de Evaluatie van het Convenant Waddeneilanden. De

afwikkeling is momenteel nog gaande, maar zal het eerste overleg voor de uitvoering eind januari plaatsvinden

Periodiek overleg Hoofden Financiën

De hoofden financiën hebben in 2018 vier keer overlegd. Een aantal onderwerpen staat standaard op de agenda, zoals de afstemming van de financiën van de gemeenschappelijke regelingen en de ontwikkelingen in het Gemeentefonds aan de hand van de mei- en septembercirculaire. In 2018 werd ook het nieuwe regeerakkoord beoordeeld op financiële effecten voor de eilandgemeenten. Daarnaast werd op tal van onderwerpen kennis gedeeld en werd nagegaan van welke ontwikkelingen het mogelijk en zinvol was deze gezamenlijk op te pakken.

De BNG heeft een presentatie gegeven over de dienstverlening van de bank.

Ook de VNG is langs geweest met informatie over de landelijke ontwikkelingen in de gemeentefinanciën, waaronder de verbreding van het gemeentelijke belastinggebied en het overleg daarover tussen de VNG en het ministerie BZK.

Er werd afgestemd over de ontwikkeling van de toeristische Waddenkaart in relatie tot het heffen van toeristenbelasting.

We hebben beoordeeld of het zinvol zou zijn gezamenlijk een factuurscan uit te laten voeren naar mogelijke dubbele betalingen in de administraties, inclusief een btw-risico-inventarisatie. Hier bleek geen voordelen te behalen zodat we er van hebben afgezien.

De financiële gevolgen van de invoering van de Basisadministratie Grootchalige Topografie inclusief het uitbesteden van die taak aan de gemeente Leeuwarden is aan de orde geweest. Ook de mogelijkheden van de door Leeuwarden in te richten digitale aangiftebalie voor de forensen- en toeristenbelasting werden gedeeld.

Tenslotte kwam regelmatig aan de orde of en welke financiële voordelen er zouden zijn bij het door de eilandgemeenten, al dan niet in samenwerking met de centrumgemeente Leeuwarden gezamenlijk inkopen van producten en diensten. Met name het project “verzekeringen” had daarbij de aandacht.

Automatisering en informatievoorziening

In 2018 is het nieuwe zaaksysteem Mozard succesvol in gebruik genomen. Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Er wordt gestandaardiseerd gewerkt, informatie wordt hergebruikt en is beschikbaar in één systeem. De klant kan via track en trace de verwerking van zijn aanvraag volgen.

Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap. Het is een doorlopende ontwikkeling voor de komende jaren.

In de komende jaren worden vrijwel alle gemeentelijke processen en producten in het zaaksysteem ingericht, met volledige digitale afhandeling en ‘slimme documenten’ waarin gegevens worden hergebruikt.

Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere uitbouw van de samenwerking zowel onderling tussen de Friese eilanden als met Texel en binnen de regio (de met Shared Service Centrum Leeuwarden samenwerkende gemeentes).

Dit uit zich onder andere bij de verdere inrichting van Mozard. De processen zoals in gebruik op Texel worden als leidend principe gebruikt. Er wordt tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de processen over de Friese eilanden heen gelijk te trekken.

In het kader van de ENSIA, de eenduidige normatiek single information audit is verantwoording aan de colleges en raden afgelegd. Aan het eind van 2018 zijn in samenwerking met het Shared Service Centrum Leeuwarden de zelf-evaluaties voor de ENSIA, ingevuld waarvan BAG en BGT dit jaar voor het eerst ook verplicht onderdeel uitmaken.

Ook in het kader van de AVG zijn stappen gemaakt. Zo is er een functionaris gegevensbescherming aangesteld en is er een zogenaamde vlootschauw gedaan om te inventariseren welke stappen er gedaan zijn en nog genomen moeten worden om aan de maatregelen die de AVG stelt te kunnen voldoen. Het opvolgen en verder uitvoeren hiervan loopt door in 2019.

Daarnaast is iBabs in gebruik genomen als hulpmiddel om stukken voor vergaderingen te verspreiden en op te slaan. De eerste stappen zijn ook gezet om ook via iBabs de raadsstukken voor de burger beter toegankelijk te maken. De komende periode zal het hele digitale besluitvormingsproces en ontsluiten van stukken nader onder de loep worden genomen en waar mogelijk worden verbeterd.

Communicatie

Om elkaar te informeren over zaken die spelen op de eilanden en in de samenwerking, verschijnt er met regelmaat een nieuwsbrief. In 2018 is de nieuwsbrief vijf maal verschenen. Daarnaast maken wij gebruik van de website om elkaar te informeren.

4. Bijdragen per eiland en voorstel resultaatbestemming

Binnen de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden is de volgende afspraak gemaakt met betrekking tot de door de eilanden te vergoeden bijdragen:

- De bijdragen van de eilanden worden voor wat betreft het programma “Vijf eilanden taken” verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutel:
 - Texel, 30%
 - Vlieland, 10%
 - Terschelling, 25%
 - Ameland, 25%
 - Schiermonnikoog 10%;
- De eilanden dragen allen in gelijke mate bij voor wat betreft de uit te voeren taken van de gezamenlijke rekenkamer;
- De bijdragen van de Friese eilanden worden voor wat betreft de “Vier eilanden taken” verdeeld in de verhouding:
 - Vlieland, 1/6 deel
 - Terschelling, 1/3 deel
 - Ameland, 1/3 deel
 - Schiermonnikoog 1/6 deel

Voorgestelde resultaatverdeling 2018:

	Verdeelsleutel vijf eilanden taken	Verdeelsleutel vier eilanden taken	Aandeel kosten vijf eilanden taken	Aandeel kosten vier eilanden taken	Totaal aandeel in de kosten
Bijdrage gemeente Texel	30,0%	0,0%	216.294	0	216.294
Bijdrage gemeente Vlieland	10,0%	16,7%	72.098	26.795	98.894
Bijdrage gemeente Terschelling	25,0%	33,3%	180.245	53.430	233.676
Bijdrage gemeente Ameland	25,0%	33,3%	180.245	53.430	233.676
Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	10,0%	16,7%	72.098	26.795	98.894
	100,0%	100,0%	720.981	160.451	881.432

JAARREKENING 2018

5. Jaarrekening

5.1. Balans per 31 december 2018 voor voorgestelde resultaatbestemming

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
Activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Investerings met een economisch nut		17.527		19.729
<i>Uitzettingen met looptijd korter dan een jaar</i>				
Vorderingen op openbare lichamen		643.371		139.992
Overige vorderingen		0		0
<i>Liquide middelen</i>				
Banksaldi		11.471		181.901
<i>Overlopende activa</i>				
Overlopende activa		0		4.167
Totaal activa		<u>672.370</u>		<u>345.790</u>
Passiva				
<i>Eigen vermogen</i>				
Algemene reserve	50.000		50.000	
Bestemmingsreserve duurzaamheid	463		84.034	
Te bestemmen resultaat	-125.431		-183.207	
		-74.968		-49.173
<i>Netto vlottende schulden</i>				
Crediteuren	643.468		389.363	
Transitoria	103.870		5.600	
		747.338		394.963
Totaal passiva		<u>672.370</u>		<u>345.790</u>

5.2. Realisatie van de lasten per programma

Totaal van de programma's

Totaal programma's			
	2018		2018
Lasten programma Vijf eilanden taken	720.982	Baten programma Vijf eilanden taken	
		Bijdrage gemeente Texel	182.100
		Bijdrage gemeente Vlieland	56.700
		Bijdrage gemeente Terschelling	150.750
		Bijdrage gemeente Ameland	150.750
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	56.700
			597.000
Lasten programma Vier eilanden taken	160.451	Baten programma Vier eilanden taken	
		Bijdrage gemeente Texel	0
		Bijdrage gemeente Vlieland	26.506
		Bijdrage gemeente Terschelling	52.995
		Bijdrage gemeente Ameland	52.995
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	26.506
			159.002
	881.433		756.002
Lasten van het project Duurzaamheid	194.572	Baten van het project Duurzaamheid	111.000
TOTAAL VAN DE LASTEN VOOR RESULTAATBESTEMMING	1.076.005	TOTAAL VAN DE BATEN VOOR RESULTAATBESTEMMING	867.002
		ONTTREKKING AAN DE BESTEMMINGSRESERVE DUURZAAMHEID	83.572
		ONTTREKKING AAN DE ALGEMENE RESERVE	0
		RESULTAAT 2018 (NEGATIEF)	125.431
TOTAAL VAN DE LASTEN NA RESULTAATBESTEMMING	1.076.005	TOTAAL VAN DE BATEN NA RESULTAATBESTEMMING	1.076.005

Programma “ Vijf Eilanden”

Programma Vijf eilanden taken		
	begroting na wijz. 2018	werkelijk 2018
Personeelskosten:		
Secretaris	118.000	134.264
Secretariële ondersteuning	102.000	95.814
Beleidsmedewerkers	192.000	250.682
Overige personeelskosten	6.000	5.492
Reis- en verblijfskosten personeel	7.000	16.361
	425.000	502.613
Huisvestingskosten:		
Bureaukosten	17.000	16.047
Huur en energie	17.000	19.459
Overige huisvestingskosten	5.000	0
	39.000	35.506
Kosten financiële administratie:		
Accountantskosten	6.000	6.672
Financiële ondersteuning partners	11.000	10.845
P&O ondersteuning partners	10.000	11.950
Diverse administratiekosten	1.000	974
	28.000	30.441
Vergader- en verblijfskosten:		
Representatiekosten	2.500	1.632
Kosten video-conferencing	11.000	11.870
Vergaderingen Algemeen Bestuur	7.500	2.067
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	5.000	14.860
Bijeenkomst medewerkers 5 eilanden	20.000	23.807
Vergaderingen Dagelijks Bestuur	3.000	695
Vergaderingen werkgroepen	1.000	3.857
	50.000	58.788
RCW en Werelderfgoed		
Bijdrage RCW	20.000	21.143
Aanjager werelderfgoed	20.000	27.335
Kosten aanjager werelderfgoed	2.500	0
Af, bijdragen derden aanjager werelderfgoed	-2.500	0
	40.000	48.478
Vaste projecten:		
Energy valley	0	0
	0	0
Projecten:		
Leefbaarheid	32.000	33.913
Projecten vijf eilanden	15.000	11.243
	47.000	45.156
Onvoorzien:	2.000	0
TOTALE LASTEN	631.000	720.982

Programma “Vier Eilanden”

Programma Vier eilanden taken		
	begroting na wijz. 2018	werkelijk 2018
Personeelskosten:		
Secretaris	0	0
ICT-coördinator	132.000	128.629
Overige personeelskosten	2.000	1.831
Reis- en verblijfkosten personeel	2.000	4.674
	136.000	135.134
Projecten		
projecten vier eilanden	23.000	25.317
project duurzaamheid	0	0
af: ontvangen bijdragen	0	0
	23.000	25.317
TOTALE LASTEN	159.000	160.451

5.3. Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De balans is weergegeven voor voorgestelde resultaatbestemming.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa omvatten de investeringen in kantoormeubilair en dergelijke die bij de ingebruikname van het kantoor in Harlingen zijn aangeschaft. Deze activa worden in een periode van 15 jaar afgeschreven.

Het verloop in 2018 is als volgt:

	€
Boekwaarde 1 januari 2018	19.729
Investeringen 2018	0
Af: afschrijvingen 2018	2.202
Stand per 31 december 2018	<u>17.527</u>

Vorderingen

Dit betreft met name vorderingen op deelnemende gemeenten en de Provincie Fryslân. De vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

De specificatie is als volgt:

Debiteuren overige overheid	643.371
-----------------------------	---------

Liquide middelen

Dit betreft het direct opneembare tegoed bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de ABN-AMRO Bank.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de Algemene reserve is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2018	50.000
Af: rekeningresultaat 2017	-183.207
Bij: storting Waddeneilanden	183.207
Stand per 31 december 2018	<u>50.000</u>

Het voorstel resultaatbestemming 2018 is opgenomen in hoofdstuk 3 van de Inleiding.

Bestemmingsreserve

	€
Stand per 1 januari 2018	84.034
Af: onttrekkingen 2018	-194.571
Bij: stortingen 2018	111.000
Stand per 31 december 2018	<u>463</u>

Netto vlottende schulden

Crediteuren

De specificatie is als volgt:

	€
Crediteuren overige overheid	597.494
Overige crediteuren	45.974
Totaal	<u>643.468</u>

Transitoria

De opbouw van de post is als volgt:

Te betalen accountantskosten 2018	6.500
Vooruitontvangen bedragen 2019	20.000
Nog te betalen loonkosten 2018	15.500
Met de eilanden te verrekenen kosten video-conferencing 2018	11.870
Te verrekenen voorschot met de gemeente Terschelling	50.000
Totaal	<u>103.870</u>

5.4. Toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijke en begrote lasten over 2018

Programma “Vijf eilanden”

Personeelskosten:

In 2016 is een detacheringscontract gesloten met de voormalig secretaris-directeur. De totale lasten zijn in eerste instantie opgenomen in de jaarrekening 2016. In 2018 zijn nog eenmalige kosten voor een bedrag van € 34.294 gemaakt in verband met de afwikkeling van dit traject. De overige kosten van de secretaris betreffen de doorbelaste kosten van de waarnemend secretaris-directeur tot eind april 2018 en de kosten van de secretaris-adviseur vanaf 1 april 2019.

De hogere kosten van beleidsmedewerkers dan begroot wordt veroorzaakt doordat een tweetal medewerkers gedurende hun proeftijd via een payroll constructie werden ingezet. In de loop van 2018 zijn deze contracten omgezet in vaste contracten. In 2019 zullen de kosten overeenkomstige de begrote bedragen zijn.

Kosten financiële administratie:

De kosten van de financiële administratie vallen iets hoger uit in verband met een hogere inzet door de P&O-afdeling van de gemeente Terschelling als gevolg van de begeleiding van de voormalig secretaris-directeur en de sollicitatieprocedure voor de secretaris-adviseur.

Vergader- en verblijfkosten:

De kosten vallen met name hoger uit dan begroot in verband met de hogere kosten voor de Waddentweedaagse voor de raadsleden op Vlieland.

RCW en Werelderfgoed:

De lasten zijn circa € 8.500 hoger dan begroot door een hogere bijdrage aan de Aanjager Werelderfgoed dan waarmee vooraf rekening was gehouden.

Programma “Vier eilanden”

De kosten liggen nagenoeg in lijn met de begroting.

6. CONTROLEVERKLARING 2018

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2018, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de

controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 15 april 2019
Reg.nr.: 102951/215/411/1224
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij
Was getekend

JAARREKENING 2018

7. Paragrafen

7.1. Paragraaf Treasury

Op 1 januari 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) in werking getreden. In deze wet worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Deze functie wordt als volgt gedefinieerd:

“Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico’s.”

In het jaar 2018 zijn geen financiële transacties met derden afgesloten. De liquiditeiten van de gemeenschappelijke regeling zijn aangehouden op een betaalrekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten en een klein bedrag op een betaalrekening bij de ABN-AMRO Bank voor contante betalingen. Gedurende het jaar 2018 heeft de gemeente Terschelling voorzien in een tijdelijk liquiditeitstekort bij de GR voor een bedrag van € 50.000. Begin 2019 is dit bedrag aan de gemeente Terschelling terug gestort.

7.2. Risicoparagraaf

Op dit moment zijn voor de Gemeenschappelijke Regeling geen specifieke risico's te onderkennen. De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

De Gemeenschappelijke Regeling is klein van omvang en daarom kwetsbaar bij ziekte en uitval van medewerkers. Dat is ook het afgelopen jaar gebleken. Hiervoor wordt in de begroting geen specifiek vervangingsbudget vrijgemaakt. Indien dergelijke uitval zich voordoet, zal via een begrotingswijziging aan het AB een aanpassing van de begroting worden voorgelegd, waarvan de lasten worden verdeeld over de deelnemende eilandgemeenten.

JAARREKENING 2018

Bijlage

JAARREKENING 2018

Bijlage 1, kostenverdeelstaat 2018

Kostenverdeelstaat						
		2018 Begroting na wijziging			2018 Werkelijk	
		Verdeling			Verdeling	
		Vijf eilanden	Vier eilanden		Vijf eilanden	Vier eilanden
Personeelskosten:						
Secretaris	118.000	118.000		134.264	134.264	
Secretariële ondersteuning	102.000	102.000		95.814	95.814	
ICT-coördinator	132.000		132.000	128.629		128.629
Beleidsmedewerkers	192.000	192.000		250.682	250.682	
Overige personeelskosten	8.000	6.000	2.000	7.323	5.492	1.831
Reis- en verblijfkosten personeel	9.000	7.000	2.000	21.035	16.361	4.674
	561.000	425.000	136.000	637.747	502.613	135.134
Huisvestingskosten:						
Bureaunkosten	17.000	17.000		16.047	16.047	
Huur en energie	17.000	17.000		19.459	19.459	
Overige huisvestingskosten	5.000	5.000		0	0	
	39.000	39.000		35.506	35.506	
Kosten financiële administratie:						
Accountantskosten	6.000	6.000		6.672	6.672	
Financiële ondersteuning partners	11.000	11.000		10.845	10.845	
P&O ondersteuning partners	10.000	10.000		11.950	11.950	
Diverse administratiekosten	1.000	1.000		974	974	
	28.000	28.000		30.441	30.441	
Vergader- en verblijfkosten:						
Representatiekosten	2.500	2.500		1.632	1.632	
Kosten video-conferencing	11.000	11.000		11.870	11.870	
Vergaderingen Algemeen Bestuur	7.500	7.500		2.067	2.067	
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	5.000	5.000		14.860	14.860	
Bijeenkomst medewerkers 5 eilanden	20.000	20.000		23.807	23.807	
Vergaderingen Dagelijks Bestuur	3.000	3.000		695	695	
Vergaderingen werkgroepen	1.000	1.000		3.857	3.857	
	50.000	50.000		58.788	58.788	
RCW en Werelderfgoed						
Bijdrage RCW	20.000	20.000		21.143	21.143	
Aanjager werelderfgoed	20.000	20.000		27.335	27.335	
Kosten aanjager werelderfgoed	2.500	2.500		0	0	
Af; bijdragen derden aanjager werelderfgoed	-2.500	-2.500		0	0	
	40.000	40.000	0	48.478	48.478	0
Vaste projecten:						
Energy valley		0		0	0	
	0	0	0	0	0	
Projecten:						
Leefbaarheid	32.000	32.000		33.913	33.913	
Projecten vijf eilanden	15.000	15.000		11.243	11.243	
Projecten vier eilanden	23.000		23.000	25.317		25.317
	70.000	47.000	23.000	70.473	45.156	25.317
Onvoorzien:						
	2.000	2.000				
	2.000	2.000		0	0	
TOTALE LASTEN	790.000	631.000	159.000	881.433	720.982	160.451
LASTEN VOOR MUTATIES RESERVES	790.000	631.000	159.000	881.433	720.982	160.451
ONTTREKKING AAN RESERVES	0	0	0	0	0	-83.572
LASTEN NA MUTATIES RESERVES	790.000	631.000	159.000	881.433	720.982	244.023

JAARREKENING 2018

Bijlage 2, Wet normering topinkomens 2018

Bezoldiging topfunctionarissen 2018

Dagelijks Bestuur, samenstelling per 31-12-2018

Naam	G. van Klaveren	C. Schokker	B. Wassink	I. van Gent	M.C. Uitdehaag	W.R.H van Schoonhoven
Functie	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Wnd. Secretaris-directeur
Naam	B. Huisman					
Functie	Secretaris-adviseur					

De leden van het Dagelijks Bestuur kregen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. Voor de inzet door de waarnemend secretaris-directeur is voor de periode tot en met april 2018 door de gemeente Terschelling een bedrag van € 22.084,30 in rekening gebracht. Voor de periode vanaf mei 2018 tot en met het eind van het jaar is door de gemeente Texel een bedrag van € 73.372 in rekening gebracht. De inzet van de waarnemend secretaris-directeur was gedurende 2018 voor gemiddeld 0,8 fte.

Leden Algemeen Bestuur 2018, samenstelling per 31-12-2018

Naam	G. van Klaveren	C. Schokker	B. Wassink	I. van Gent	M.C. Uitdehaag	E. Kooiman
Naam	J. Hoekstra	J. Vlaming	H. Huisman	R. Hoekstra	E. de Ruijter	T. Faber
Naam	E. Bruins Slot	E. Gerbrands	J. Hagen	S. Haringa		

AB leden en DB leden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Over 2017 was de situatie als volgt:

Dagelijks bestuur 2017:

Naam	A. de Hoop	C. Schokker	J.B. Wassink	D. Stellingwerf	M.C. Uitdehaag	W.R.H van Schoonhoven
Functie	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Dagelijks Bestuur	Wnd. Secretaris-directeur

De leden van het Dagelijks Bestuur kregen voor hun werkzaamheden in 2017 geen vergoeding. Voor de inzet door de waarnemend secretaris-directeur is over 2017 door de gemeente Terschelling een bedrag van € 49.371 in rekening gebracht. De inzet van de waarnemend secretaris-directeur was gedurende 2017 voor gemiddeld 0,4 fte.

